

RECENZE

Strategie a postupy v sociální práci

Oldřich Matoušek a kolektiv

MATOUŠEK, Oldřich, ŠÁMALOVÁ, Kateřina, ŠŤASTNÁ, Jaroslava a VOJTÍŠEK, Petr. *Strategie a postupy v sociální práci*. Praha: Portál 2022. První vydání. Vázané, 528 stran. ISBN 978-80-262-1952-1.

Miroslav Barták

e-mail | miroslav.bartak@lf1.cuni.cz

Recenzent je sociální pracovník a pedagog na Klinice adiktologie 1. LF UK a VFN v Praze.

V době, kdy psaní učebnic a monografií nezaznamenává rozkvet, vzhledem k tomu, že hodnocení výsledků vědecké činnosti se již řadu let ubírá jiným směrem, lze každou knihu, navíc v pevné vazbě, považovat za velmi vítaný počín. Nejinak je tomu také u publikace jednoho z nestorů české porevoluční sociální práce Oldřicha Matouška a členů jeho kolektivu.

Po knize lze určitě sáhnout jak při studiu, tak i při přípravě výuky různých předmětů v oblasti sociální práce, adiktologie nebo dalších pomáhajících profesí. Může také velmi dobře posloužit všem zájemcům o témata sociální práce. Na druhé straně tvrzení, že kniha je určena akademikům a výzkumníkům, je třeba podle mého soudu vnímat tak, že může pomoci při utřídování myšlenek před výukou, ale například pokud bychom chtěli velmi hluboko proniknout do jednotlivých témat, neodkrývá nám seznam literatury zdaleka vše, co bylo o nich napsáno, a ani se o to příliš nepokouší. To je trochu škoda, protože má-li kniha i jen dílčí ambici být svým způsobem přehledem „doporučeného postupu“, byla by obsáhlejší rešerše nutností.

Kniha má i tak rozsah více než 500 stran, pro studující i praktiky je ovšem zcela vhodná. Zatímco studující mohou využít jak dobře strukturovaný text, tak i některé kazuistiky, pro praktiky bude kniha jistě vítaným osvětlením a pomůže jim najít tvar a oživit poznatky z výuky, kterou absolvovali v rámci svých studií na vyšších odborných nebo vysokých školách.

Velkou výhodou publikace je rozsáhlá autorská základna, kdy skutečně vzniká dílo na pomezí akademického světa a světa sociálních služeb a dalších pomáhajících profesí. To je ovšem doloženo také tím, že mezi jednotlivými texty jsou určité rozdíly, a čteme-li knihu celou, což lze doporučit, jsou rozdíly mezi některými kapitolami patrné, což je ale skutečností u všech kolektivních monogra-

fií. Důležitou součástí knihy jsou také kazuistiky. Ty mají různorodý charakter. U některých lze ocenit i určitý vtip, nejsem si však jist, zda je to například pro studující ten nejlepší přístup, byť osobně jej velmi oceňuji.

Co se zcela jistě autorům podařilo, je rozčlenění kapitol například podle hodnocení situace a potřeby podle cílových skupin nebo hodnocení fungování podle životních sfér. Za pozornost stojí také kapitola systémové strategie, multidisciplinární spolupráce a v neposlední řadě organizační a manažerský kontext.

Lze zcela souhlasit s autory, že kniha nás přesvědčuje o rozhledu Oldřicha Matouška a jeho zápalu pro obor. Stejně tak je jasné, že také díky Oldřichu Matouškovi se sociální práce stala také u nás po roce 1989 uznávanou disciplínou se zásadním dopadem do praxe.

Strategii a postupy v sociální práci jsem přečetl s velkou chutí a doporučuji to každému, ať se jedná o studujícího, praktika, a nakonec také o učitele a akademické pracovníky. Při psaní této recenze jsem často myslel na ságu Harry Potter, kdy je na konci prvního dílu Harryho kamarád Neville odměněn několika body navíc pro Nebelvír, protože je těžké se postavit svým nepřátelům, ale ještě těžší je postavit se svým přátelům. Nakonec sociální práce je o spolupráci a určité rozdíly v pohledu na akademické psaní by neměly být tím zásadním tématem. Nezbyvá než opět ocenit, že v době, kdy jsou impaktované články králem, má někdo ještě chuť přispívat do kolektivních monografií a věnovat tomu významné množství svého pracovního a soukromého času.

Pro většinu čtenářů může kniha nabídnout přesně to, co hledají a co potřebují. Ať se již činnosti a kompetence sociálních pracovníků a dalších pomáhajících profesí a jejich zachycení v různých profesních standardech či doporučených postupech budou ubírat kamkoliv, určitě bude třeba sáhnout také po této knize. Knihu tedy doporučuji, a to především studujícím. U nás na Klinice adiktologie ji již aktuálně používáme v rámci výuky předmětu Sociální práce a sociální politika I. Věřím, že pokud se snad nějakou náhodou ještě nedostala do sylabů u kolegyně a kolegů, kteří vyučují obor sociální práce, stane se tak v nejbližší době. Na úplný závěr mi dovoluňte také jednu poznámku pro studující. Z vlastní zkušenosti vím, jak jsou nyní oblíbené prezentace v MS Power Point nebo používání programů tzv. umělé inteligence – to je fakt a je to prima. Moje doporučení však je: Kupte si tuto knihu! Učení z knih je disciplína, která by neměla být zapomenuta a má i dnes hodně co nabídnout. Na prezentace (i v případě, že jsou výborné a poutavé) po zkoušce či po státnicích bezpečně zapomenete, tato i graficky a vazačsky pěkná kniha, pokud si ji koupíte, obohatí vaši knihovnu, ať už domácí či pracovní, na celé dekády a jistě se k ní budete rádi vracet.